

ZARINA BHIMJI
DIRK BRAECKMAN

Beste Bezoeker,

Welkom in de Appel arts centre! Na twee groepstentoonstellingen die tegen de actualiteit aanschuurden, kunt u nu twee ‘tijdloze’ tentoonstellingen zien van de Belgische kunstenaar Dirk Braeckman en de Britse kunstenaar Zarina Bhimji. Hoewel de achtergrond en intenties van deze kunstenaars moeilijk zijn te vergelijken, zou je hen allebei ‘beeldfetisjisten’ kunnen noemen. Ze laten in hun werk elke vorm van taal en feitelijkheid achterwege. De foto’s van Braeckman en de films van Bhimji lijken een lofzang op de intrinsieke zeggingskracht van het beeld en de kracht van de suggestie. Ze werken met wat de Britse kunsthistoricus T.J. Demos ‘affect’ noemt – met een emotionele kracht die woordeloos, onbewust en bijna lichamenlijk is.

Hun atmosferische landschappen en interieurs zijn ‘mensloos’ en dragers van vele betekenissen. Braeckman heeft een hekel aan het woord ‘melancholisch’ in relatie tot zijn werk en Bhimji aan de beschrijving ‘verleidelijk’ als het haar oeuvre betreft, maar misschien zijn dit nu net de dingen die u in hun werk treffen. Beiden herkennen zich echter wel in de constatering dat ze fotografie en film behandelen als schilders. Ze nodigen uit tot traag, langdurig en intensief kijken en wij hopen dat dit precies is wat u vandaag in de Appel arts centre zult doen.

Hartelijke groet,
De directeur en het team van de Appel arts centre

Dear Visitor,

Welcome to de Appel arts centre. Following two group exhibitions which focused on current events, you can now see two “timeless” exhibitions by the Belgian artist Dirk Braeckman and the British artist Zarina Bhimji. Although the backgrounds and intentions of these artists are difficult to compare, they could both be described as ‘image fetishists’. In their work language, facts and figures are absent. Braeckman’s photographs and Bhimji’s films can be read as an ode to the intrinsic, expressive strength of the image. They work with what the British art historian T.J. Demos calls “affect” – with an emotional force that is wordless, unconscious and almost physical.

Their atmospheric landscapes and interiors are ‘de-peopled’ human figures are absent and are polysemic. Braeckman does not approve of the use of the word “melancholy” in relation to his art, while Bhimji does not like her oeuvre to be described as being “seductive”, but perhaps these are precisely the aspects that will strike you. However, both would agree with the statement that they treat photography and film like painters. They invite the viewer to look at their work slowly and intensively, and we hope that is exactly what you will do in de Appel arts centre today.

Yours sincerely,
The director and the team of de Appel arts centre

Zaal A:

ZARINA BHIMJI

Algemeen

Zarina Bhimji werd in 1963 uit Indiase ouders geboren in Mbarara, Oeganda, en verhuisde in 1974 naar Groot-Brittannië, twee jaar na de uitzetting van Oeganda's Aziatische gemeenschap tijdens de dictatuur van Idi Amin. Ze studeerde aan Goldsmiths College (1983-86) en the Slade School of Art, London (1987-89). In 2003 ontving ze de ICP Infinity Award for Art, New York, USA en in 2007 werd ze genomineerd voor de Turner Prize.

Recente retrospectieve solotentoonstellingen waren onder meer te zien in Whitechapel Gallery en Kunstmuseum Bern in 2012.

In het werk van Zarina Bhimji vervloeit schoonheid met trauma, tragedie, verlies en melancholie. Bhimji is al 25 jaar actief als kunstenaar en maakt films, foto's en installaties. Via een omweg verwijst ze naar de erfenis van de koloniale geschiedenis in Afrika, India en Europa. Door aaneenschakelingen van verleidelijke en sensuele beelden suggereert ze verhalen van ballingschap en (onvrijwillige) migratie en roept ze universele emoties zoals verlies en verlangen, heimwee en Fernweh op. De wijze waarop Zarina Bhimji de wereld en het verleden probeert te begrijpen is door met haar "ogen te luisteren". Haar indrukken verwerkt ze tot visuele poëzie,

waarin niet woorden maar beelden en geluiden (historische) verhalen vertellen. Zoals Bhimji het zelf formuleert: "My work is not about the actual facts but about the echo they create, the marks. The gestures and the sound."

De Appel arts centre droeg als één van een reeks partners bij aan de productie van haar meest recente film *Yellow Patch*, die Bhimji na zes jaar afrondde in 2011. In deze tentoonstelling zijn in twee opeenvolgende fases twee filminstallaties te zien: de nieuwe productie *Yellow Patch* (2011) van 17 november tot 3 februari en *Waiting* (2007) van 5 februari tot 31 maart.

Werkwijze

Bhimji's films worden voorafgegaan door langdurig historisch en geografisch onderzoek in archieven, in wetenschappelijke literatuur en op de filmlocaties zelf. De informatie die ze verzamelt over de periode en plekken die ze laat zien, houdt ze echter buiten de film. Ze neemt afstand van haar feitelijke onderzoek, en zoekt naar manieren om door ritmiek, bezwerende beelden en geluiden de emotionele complexiteit van de geschiedenis die ze bestudeert, op te roepen. Zoals ze zelf aangeeft: "I am interested in the tension between lyrical intense beauty and sociopolitical language".

Bhimji benadert haar diverse locaties bewust vanuit een schilderkunstig

Room: A

ZARINA BHIMJI

Introduction

Zarina Bhimji was born in Mbarara, Uganda in 1963 to Indian parents, and moved to Britain in 1974, two years after the expulsion of Uganda's Asian community under the dictatorship of Idi Amin. She trained at Goldsmiths College (1983-86) and the Slade School of Art, London (1987-89). In 2003 she received the ICP Award for Art, New York, USA and in 2007 she was nominated for the Turner Prize. Recent solo exhibitions include a retrospective exhibition at Whitechapel Gallery, London and Kunstmuseum Bern in 2012.

Landscapes and buildings bearing the traces of time are the protagonists in Bhimji's large-scale film installations that are intentionally open-ended and ambiguous. Sound and picture combine to transform image into metaphor; politics into poetry.

Bhimji's work has pictorial, painterly qualities and seems to betray her interest in the work of painters such as Caspar David Friedrich, Constable and Richter. She is interested in the tension between lyrical intense beauty and socio-political language. In the working phase preparing the work, research on location and in archives across the UK, India and Afrika are crucial. However, Bhimji does not

integrate the factual information thus accumulated in the work itself. The work seems to start on a visual level, with an interest in light, texture, composition, atmosphere and intimacy. Bhimji points out that her work is not about the actual facts but about the echo they create, the marks, the gestures and the sound. She says: "Through the visual it is important for me to remain allegorical, even if I touch the subjects of politics, I am interested in a fictional universe where the hysterical systems of colonialism can be preserved and scrutinized."

Specific works:

Yellow Patch, 2011

35mm film transferred to HD, 29' 43', High Definition Blue-ray and Dolby 5.1
On view from 16 November 2012 - 3 February 2013

The history of trade and migration between India and Africa provides the starting point for Bhimji's most recent project. *Yellow Patch* was filmed in four main locations across the Indian sub-continent: the old Victorian offices in the Port Trust of Mumbai, the desert landscape of the Great Rann of Kutch on the border between India and Pakistan, the Indian Ocean near the port of Mandvi, and various houses and structures in the North-Western region of Gujarat. Sumptuous images of buildings, sea and landscapes are accompanied by an independently developed soundtrack that

oogpunt. Ze zegt geïnspireerd te zijn door schilders als Caspar David Friedrich, John Constable en Gerhard Richter, die net als Europese cinema een belangrijke invloed op haar werk hebben gehad. In haar films spelen landschappen en interieurs, objecten en plekken een hoofdrol en deze zijn zwanger van metaforische betekenissen. Mensen zijn afwezig en de gefilmde locaties zijn doorgaans verlaten. De films spelen zich af op symbolische en beladen plekken maar geven in tegenstelling tot documentaires geen feitelijke informatie over een specifieke historische of politieke gebeurtenis weer. Er is geen verklarende ondertiteling of een voice-over zoals in reguliere documentaires. De blik van de camera zweeft registrerend – soms afstandelijk, soms zoekend, dan weer bijna liefkozend – over gebouwen, landschappen, muren, objecten, en lijkt soms louter geïnteresseerd in de materiele sensualiteit van gebouwen, in het spel van licht, schaduw en het verstrijken van de tijd.

De soundtracks – met fragmenten uit historische politieke speeches van onder meer Ghandi en Nehru, omgevingsgeluiden en de muziek van de Pakistaanse Sufi-zangeres Abida Parveen – stuurt de kijker in zijn of haar interpretatie van deze enigmatische beelden. Bhimji zegt hierover “Sound is very universal, it is very poetic, you can express things without having to say too much, you leave the viewer to their own

imagination.” In *Yellow Patch* en *Waiting* die in de Appel arts centre te zien zijn, roepen de haast romantische beelden van gebouwen, de zee en landschappen samen met deze verfijnde soundtracks gevoelens van verdriet, verlies, passie, liefde en tederheid op.

Specifieke werken:

Yellow Patch, 2011

35mm film overgezet naar HD, 29' 43', High Definition Blue-ray en Dolby 5.1
Te zien van 16 november 2012 – 3 februari 2013

De geschiedenis van handel en migratie tussen India en Afrika vormt het vertrekpunt van *Yellow Patch*. Het is een onderwerp dat ook in het persoonlijke leven van de kunstenaar een rol speelt. Zarina Bhimji is in 1963 geboren in Uganda uit Indiase ouders. Ze verhuisde in 1974 naar Groot Brittannië, twee jaar na de verdrijving van de Aziatische gemeenschap uit Uganda door Idi Amin (in 1972 verordonneerde Generaal Idi Amin dat 80.000 Aziaten binnen drie maanden het land moesten verlaten). Haar eerste grote filmproductie *Out of Blue* (2002), een visuele reis door Uganda gerealiseerd in opdracht van Documenta 11, is geïnspireerd op deze schokkende gebeurtenissen. Voor *Yellow Patch* ging Bhimji nog verder terug in haar familiegeschiedenis. Bhimji's vader groeide op in de Indiase staat Gujarat en is op elfjarige leeftijd, in de vroege

evokes impressions of dread, loss, passion, love and tenderness. Yellow Patch is the result over six years' prolonged and extensive research. Despite this analytical approach Bhimji addresses her various locations with a purposefully painterly approach. Common objects, for instance, are treated like still lifes with colour as a primary concern. The artist relinquishes precise information and factual presentation in favour of highlighting the aesthetic qualities and poetic potential of each image. As much as for the traces and echoes it carries, each location was chosen for its distinct quality of light, the details of its architecture and the particular character of the landscape.

A compelling soundtrack – which, as TJ Demos points out, contains for example fragments from historical political speeches and the music of Pakistani Sufi singer Abida Parveen – is an essential part of the work. Bhimji remarks: “Sound is very universal, it is very poetic, you can express things without having to say too much, you leave the viewer to their own imagination.”

Yellow Patch complements the renowned film *Out of Blue* (2002), commissioned by Documenta 11, an arresting visual journey across Uganda, its elegiac terrain disturbed by the sound of fire, birds and human voices. Bhimji is currently working on part II of Yellow Patch that will be filmed in East Africa in 2013.

Credits Yellow Patch (2011)

Development: Pinky Ghundale, Artangel, Doro Globus, Manick Govinda, Artsadmin and Andrew Love

Invaluable support given by: Mrs Ashaben Sheth, Sanjay Udumale, Mr Gautam Dey, Aseem Bajaj, Shri V. R. Joglekar, Mr Rajan Adsul, Mr Dileep Chavan, Mr Suryakant Mane, Mr Digambar Koli, Shivjibhai Bhuda Fofindi, Rashida Anees, Nimish Patel Zaveri, Mrs Malika Amin, Mrs Krupa Amin, Marianne Callaghan, Maharao Shri Pragmalji of Kutch, all the staff at Pragmahal Palace, Mr Dilipsinhji, Mrs Rudrani Dilipsinhji, all the staff at Than Temple Kutch, Mr Nadir N Damani, Mr Nikhil Vyas, Vijay Pandya, Vijay Ramchandani, Heritage Department of the Ahmedabad Municipal Corporation, Mrs Rashida Anees, Mr Promodbhai Jethai, Mrs Suhasben Shah, Mr Ramakantbhai Shroff, Jay Visva Deva, rashmi Chandaria, Aanal Chandaria, Edward Simpson, Sadrubhai Hassam, Tejinder S Randhawa, Abudullah Rajwani, Rashmi Podder, Sandhini Poddar, Lekha Poddar, Amin Jaffer, Debashishji Nayak, Mahmad S Nathani, Amrita Jhaveri and Christopher Davidge, Shashi Sen, Meg Clark, Julius Sen, Shashi Sen, Ms Shernaz Italia, Herman Lelie, Stefania Bonnelly, Rumi Verjee, Niraj Shah, Technicolor, Mr Anil Suri, Indian Ministry of External Affairs, Mr Salim Khoja, Mr Sadruddin Hudda, DCB Bank, Isaac Julien, Paula Jalfon, Finola Dwyer, Bennett McGhee, Eliza Mellor, Prasad Film Labs, Mrs Monika Kapil Mohta, Vijay Ramchandani, Indian High Commission London
Generously supported by : Outset

twintigste eeuw, net zoals vele van zijn landgenoten naar Oost-Afrika getrokken, het nieuwe grensgebied van het zich uitbreidende Britse koloniale rijk. Hoewel Yellow Patch in de kiem is geïnspireerd op deze onderneming van haar vader wil Bhimji geen nadruk leggen op deze autobiografische invalshoek.

De film vangt aan in de haven Princess Bay in Bombai, waar een oud administratief gebouw getuigt van de bureaucratie van de koloniale periode en de stapels papieren vergeten geschiedenissen oproepen. In het woestijngebied in de Rann of Kutch, ooit een prinselijke staat gelegen in het noorden van India nabij de Pakistaanse grens, filmde Bhimji desolate gebouwen die kenmerkend zijn voor de eclectische laat achttiende-eeuwse koloniale architectuur. De film sluit af met opnames van de Mandvi-haven in Gujarat, de plek waarvandaan vele Indiërs naar Afrika vertrokken in houten boten (dhows), die daar nog steeds worden gebouwd.

In Bhimji's werk worden geen feiten of informatie aangereikt, maar worden geschiedenissen gesuggereerd. De beelden kunnen, naast visueel imponeren, in combinatie met de soundtrack allerlei associaties oproepen, die persoonlijk, politiek, cultureel/historisch of psychologisch kunnen zijn. In Yellow Patch echoën de desolate gebouwen en landschappen met enkele zwervende

honden bijvoorbeeld het vertrek van vele Indiërs naar Afrika in de vroege twintigste eeuw. Maar naast deze historische gebeurtenis roepen die verstilde beelden de psychologische impact op die een onzekere reis naar een onbekende bestemming doorgaans op de reiziger heeft; een herkenbaar gevoel voor iedere migrant.

Bhimji heeft zes jaar aan Yellow Patch gewerkt en werkt momenteel aan de realisatie van Yellow Patch deel II dat gefilmd zal worden in Oost-Afrika.

Waiting, 2007

35mm film overgezet naar HD, 7' 45'.
High Definition Blue-ray en Dolby 5.1
Te zien van 5 februari – 31 maart 2013

Waiting is geschoten in en rondom fabrieken waar sisal wordt verwerkt in Mombassa en Voi in Kenia, waarvan enkele nog teruggaan op de koloniale tijden. De plant is in de jaren 1890 door Duitse en Engelse koloniale in Oost-Afrika geïntroduceerd, en de vezels waren een belangrijk exportproduct voor Kenia. Sisal wordt tot op heden op grote plantages geteeld en dient als grondstof voor producten als touw, papier, zakken en kleden.

Voor deze film heeft Bhimji allerlei facetten van de relatie tussen Europa en post-koloniaal Afrika diepgravend bestudeerd, maar zoals in haar andere werk, draagt Waiting niet direct de sporen

Contemporary Art Fund, Arts Council England,
de Appel arts centre, The New Art Gallery
Walsall, Framstore

Individual Donors: Shiraz Boghani, Salima
Bhatia, Nazmin Kassam, Caroline Miller, Lupe
Sanchez, Shashi Sen, Lew Hodges, Jaf Shah

Production Manager: Dinesh Shenoy assisted
by Vivekanand Ahuja

Sound Recordists: Zarina Bhimji, Assisted by K
S SIVADAS, Steve Felton

Camera: N Ragiunathan, Babu, Santosh D
Zagade

Director of Photography: Nina Kellgren

Camera Assistant: Barnaby Crocker

Editor: Paul Carlin

Composing, recording, mixing: Craig Pruess

Sound designed by: Craig Pruess & Zarina
Bhimji

Colourist: Edwin Metternich

Post producer: Andrew McIntock

Online: Tim Greenwood

Vocals: Begum Abida Parveen, courtesy of
Times Music India , Unyago by Bi Kidude,
courtesy of RetroAfric

Executive Producer: Artsadmin

Producers: Manick Govinda, Ameenah Ayub
Allen, Pinky Ghundale, Zarina Bhimji

Special thanks to: Andrew Love

Waiting, 2007

35mm film tranfered to HD, 7' 45'. High
Definition Blue-ray and Dolby 5.1

On view from 5 February – 31 March 2013

The film installation was made in a
factory used to process sisal and has an
abstraction that hovers zomerweer

between film and painting. The washed-out colour of the European, hair-like material, the light, and the interior of the factory create a saturated monochrome that, combined with the film's soundtrack, becomes immersive. Recorded on 35mm film and then transferred to high-definition, every nuance of the building is captured. According to art historian curator Chika Okeke-Agulu the piece is a poetic meditation on the failure of the postcolonial state in Africa that returns us to not just the problem of unfulfilled promise of industrial and economic modernization trumpeted by colonial and postcolonial governments in Africa, but also its human costs. In the text accompanying the exhibition *Who knows tomorrow* the work is described as follows: "... she studied the facts a portion of colonial architecture at length. Although invisible in her film, it still accompanies it like a melodic theme. Zarina Bhimji visited sisal-processing factories near Mombasa, Kenya, some of which originate from colonial times. The beauty of the architecture, the bright, hot light and the simultaneously quasi-paralyzing atmosphere together with the minute movements and the sensitive details of the colors, the walls and the utensils focus the viewer's gaze on the beauty of the material. ... The beauty of the sisal's texture conjures up memories of a European man's hair, lending life to the material that takes on an abstract quality."

van dit onderzoek. “Through the visual it is important for me to remain allegorical, even if I touch the subjects of politics, I am interested in a fictional universe where the hysterical systems of colonialism can be preserved and scrutinized.” Bhimji geeft dus geen feitelijke of documentaire beschrijving van een Sisalfabriek, maar maakte een evocatieve en poëtische film. Gedurende haar onderzoek naar de gereedschappen en de verwerking van Sisal begon Bhimji de haarachtige structuur van de lichte vezels te associëren met het haar van blanke Europese kolonialisten.

Volgens kunsthistoricus en curator Chika Okeke-Agulu is de film een poëtische ‘bespiegeling’ op het falen van de postkoloniale staat in Afrika, het herinnert ons aan de onvervulde belofte van industriële en economische modernisatie en het menselijke lijden dat hiervan het gevolg was.

De aaneenschakeling van beelden houdt het midden tussen een film en een schilderij: sfeer en kleur zijn essentieel. De lichte tint van Sisal, het heldere warme licht en het stoffige interieur van de fabriek creëren samen een zacht monochroom. De fabriek – waar mensen onder erbarmelijke omstandigheden zware arbeid verrichten – ademt kalme en rust. De fysieke ervaring van de ruimte wordt versterkt door de soundtrack die de beelden emotionele diepte verleent.

DIRK BRAECKMAN

Introductie

Dirk Braeckman (BE, 1958) heeft sinds de vroege jaren negentig een zeer herkenbaar oeuvre opgebouwd van enigmatische foto’s. Grote afdrukken in zwart/wit en grijstinten tonen ambigue beelden: desolate ruimtes, reflecterend behang, een gordijn, een vage schildering, een fragment van een naakt. Zijn sensibele fotowerken zijn vaak gebaseerd op onderwerpen uit zijn eigen leefwereld of omgeving, maar verbeelden besloten en mysterieuze werelden. Braeckman vermijdt anekdotes en stelt sfeer, textuur en suggestie centraal. De foto’s bezitten een snapshot-achtige vluchtigheid, terwijl ieder beeld juist heel precies is opgebouwd. Elk detail is van belang: de afsnijdingen, het licht, kleur en textuur, de onscherpte, het materiaal waarop het is afgedrukt.

Braeckman had onlangs een overzichtstentoonstelling in Museum M in Leuven en momenteel is zijn verzameld werk in de Kunsthalle Erfurt te zien. Hier in de Appel kiest de kunstenaar voor een totaal andere benadering en laat hij louter nieuw fotografisch en filmisch werk zien. Vertrekpunt van de tentoonstelling is de door de Appel ondersteunde en door Roma Publications uitgegeven titelloze publicatie (die het midden houdt tussen een kunstenaarsboek en een catalogue raisonné), waarin een overzicht van

Credits Waiting (2007)

Producers: Michael Riley and Zarina Bhimji

Director of Photography: Nina Kellgren

1st Assistant Camera: John Evans

Camera Grip: Kenneth Omutimba

Sound Recordists: Mark Kihara and Zarina Bhimji

Location Manager: Bernard Gathogo

Production Manager: Consolata Karani

Production Services Manager: Mario Zvan

Composer/Sound Designer: Craig Pruess

Editor: Sotira Kyruacou

Director: Zarina Bhimji

Thanks to: Margaret Matheson, Ross

McKenzie, Gideon Koppel, Richard Fearon,

Sara Hill and Blue Post Production, Paula

Jalfon, Julian Ozzane, Karen Alexander, Angel

Cobos, Benjamin Pelaez and Martin McGlone

at I-Lab UK

DIRK BRAECKMAN

Introduction

Since the early 1990s, Dirk Braeckman (Belgium, 1958) has built up a very recognisable oeuvre of enigmatic photographs. Large prints in black and white and shades of grey reveal ambiguous images: desolate spaces, reflecting wallpaper, a curtain, a vague painting, a fragment of a nude. His sensitive photographic works are often based on subjects from his own environment, but represent private and mysterious worlds. Braeckman avoids anecdote, focusing on atmosphere, texture

and suggestion. The photographs have a snapshot-like, ephemeral quality, but every image is actually composed very precisely. Every detail is important: the cropping, the light, colour and texture, the lack of focus, and the material on which it is printed.

Braeckman recently had a retrospective exhibition in Museum M in Leuven and currently an overview of his work can be seen in the Kunsthalle Erfurt. Here in de Appel arts centre the artist has opted for a completely different approach and is presenting only new photographic and film work. The starting point of the exhibition is the untitled publication supported by de Appel arts centre and published by Roma Publications (a cross between an artist's book and a catalogue raisonné), which contains a summary of existing work as unprinted works. From his extensive archive of negatives Braeckman selected a number of images that had never been printed, and these are being shown for the first time in this exhibition. Braeckman's films are a less well-known aspect of his work. The artist has made a new film, shot in the Oude Kerk in Amsterdam especially for this exhibition.

Working method

The artist himself says: "It's not what I photograph that's important, but the way in which I do it. It's not the recording, but what happens with the recording." Many

bestaand en nog ongerealiseerd werk is opgenomen. Uit zijn omvangrijke archief aan negatieven selecteerde Braeckman nog nooit afgedrukte opnamen. Ze beleven in deze tentoonstelling hun primeur. Een minder bekend aspect van Braeckmans oeuvre zijn korte films. Speciaal voor deze tentoonstelling heeft de kunstenaar een nieuwe film gerealiseerd, geschoten in de Oude Kerk in Amsterdam.

Werkwijze

“Het is niet wat ik fotografeer dat belangrijk is, maar de manier waarop. Niet de opname, maar wat er met een opname gebeurt”, zegt de kunstenaar zelf. Veel kenmerkende kwaliteiten van Braeckmans foto’s komen in de donkere kamer tot stand door fysiek experiment met het medium. De wijze waarop een filmrolletje de tand des tijds heeft doorstaan, het papier en de belichting bij het afdrukken zijn allemaal van belang voor de uiteindelijke print. Braeckman schopt daarbij bewust tegen de regels van de fotografie, bijvoorbeeld door te experimenteren met over- of onderbelichting. Ook her-fotografeert hij eigen beelden, afbeeldingen uit tijdschriften of van het internet. Zijn werkwijze ligt dicht bij die van een schilder, wiens eindresultaat tevens de fysieke omgang met het medium herbergt. Braeckman zegt hierover: “Ik maak mijn oplages in drie of vijf exemplaren, maar ik doe dat nooit op hetzelfde moment. Soms

moet ik ook in mijn donkere kamer zijn om te herprinten, al maak ik al mijn prints telkens anders. Het hangt sowieso van zoveel factoren af, zoals temperatuur, vochtigheid, mijn eigen gevoel... als je ze naast elkaar legt, zie je drie verschillende prints. In feite zijn ze nagenoeg uniek.”

Persoonlijk en universeel

Dirk Braeckman begon zijn carrière als fotograaf van brutale (zelf-)portretten maar besloot jaren negentig een ander pad in te slaan. Tot op de dag van vandaag streeft hij ernaar ‘sacrale beelden’ te maken; foto’s die niet documentair of vertellend zijn en geen specifieke plaats of tijd suggereren. Zelf zegt hij hierover: “mijn thema’s zijn eigenlijk een autobiografisch gegeven. Het komt allemaal uit mijn dichte omgeving, terwijl het eigenlijk niet over mij gaat. En van daaruit tracht ik een soort universele beelden te maken.” Het zijn tijdloze beelden, losgezongen van het hier nu. Braeckman fotografeert met name interieurs, nogal eens overlopen en traphallen, met banken, matrassen, kroonluchters, gordijnen, behang, tapijten. De mens speelt doorgaans geen prominente rol in deze besloten werelden. Menselijke nabijheid wordt wel regelmatig gevoeld. De Belgisch-Amerikaanse schrijver Luc Sante vergelijkt zijn werk met registraties van misdaadlocaties (crime scene fotografie) en zegt dat ze vervuld zijn van een onheilspellende atmosfeer en ‘tikken als

of the characteristic qualities of Braeckman's photographs are achieved in the darkroom as a result of physical experimentation with the medium. The way in which a roll of film has withstood the ravages of time, the paper, and the lighting used during printing are all important for the final print. In this respect Braeckman consciously kicks against the rules of photography, for example, by experimenting with over or under-exposure. He also re-photographs his own images as well as pictures from magazines or the internet. His way of working is closer to that of a painter whose end results also encapsulate the physical interaction with the medium. In this respect Braeckman says: "I make my editions of three or five copies, but I never do them at the same time. Sometimes I also have to go to my darkroom to do reprints, although I do all my prints in a different way. In any case, the result depends on many factors, such as temperature, humidity, my own mood ... when you place them next to each other you see three different prints. In fact, they are virtually unique."

Personal and universal

Dirk Braeckman started his career as a photographer of harsh (self-)portraits, but in the early 1990s he decided to move in a new direction. Up to now he has always endeavoured to create "sacred images", photographs which do not have a documentary or narrative character and

do not try to suggest any specific time or place. In this respect he says: "It's possible to fall back on particular themes, and that's what I do ... my themes are actually autobiographical. Everything comes from my immediate environment, although it's not really about me. In my work I say things about myself and about my life. And with this starting point I try to create some sort of universal images." They are timeless images, quite separate from the here and now. Above all, Braeckman photographs interiors, quite often landings and corridors, with sofas, mattresses, chandeliers, curtains, wallpaper, carpets. In general, people do not play a prominent role in these private worlds, although the human presence can often be felt. The Belgian-American writer Luc Sante compares his work to recordings of crime scenes (crime scene photography) and says they are full of a menacing atmosphere, "ticking away like a time bomb". According to fellow artist Annemie van Kerckhove, Braeckman's work is wholly concerned with loss, regret, loneliness, falling down and getting up again.

Titles

Braeckman does not give his photographs titles, but uniform figures and letters that are incomprehensible to the outsider. For the artist the codes represent a comprehensive classification system for his work which refers to the time at which the photo was printed. However, this does

tijdbommen'. Volgens collega-kunstenaar Annemie van Kerckhove heeft het werk van Braeckman alles te maken met verlies, spijt, eenzaamheid, vallen en opstaan.

Titels

Braeckman geeft zijn foto's geen titels, maar geüniformeerde cijfers en letters die voor de buitenstaander ondoorgrondelijk zijn. Voor de kunstenaar representeren de codes een inzichtelijk classificatiesysteem van zijn werk, verwijzend naar het moment waarop de foto is afgedrukt. De kijker wordt echter geenszins gestuurd in de beleving van het beeld. Dat is ook de bedoeling. Braeckman wil dat zijn beelden als beeld bestaan en niet als vertellingen – titels vind hij te verhalend. “Het is totaal onbelangrijk of mijn foto's nu in New York of Shanghai of hier bij mij thuis getrokken zijn.” Het tijdloze karakter van veel foto's wordt hierdoor versterkt.

Licht

Licht, of het gebrek daaraan, speelt vaak een beeldbepalende rol in Braeckmans foto's. Hij fotografeert vaak 's nachts. De subtiele overgangen van zwart naar grijs naar wit zijn te zien in een schemerig en korrelig licht. Hij lijkt niet in zeart/wit te fotograferen maar in vele tinten grijs. Soms reflecteert het flitslicht hard op een houten plint, een plavuizenvloer of op een skyleren bank. Die weerkaatsing of reflectie van de flits van de camera is een verwijzing naar het standpunt van de kunstenaar, die zo zijn fysieke

aanwezigheid bij het maken van de foto kenbaar maakt en als het ware aanwezig is in het beeld. Ook onderstrepen de frontale flitsreflecties dat Braeckmans foto's geen een-op-een weergave van de werkelijkheid zijn. Het kunstmatige licht benadrukt dat de foto een foto is.

Textuur

Hoewel Braeckman de kijker vaak bewust laat raden naar wat hij nu eigenlijk ziet in zijn donkere foto's, maakt hij de textuur, oppervlakken en huid vaak juist wel scherp zichtbaar. Braeckman is geboeid door die texturen. Niet zozeer vanwege het verhaal dat er schuilt achter de bedsprei of het tapijt, maar vooral om het tactiele effect ervan. Hij maakt oppervlakken bijna voelbaar in zijn fotografie. In Braeckmans oeuvre draait het niet om het 'wat', maar om het 'hoe'. De foto krijgt zijn betekenis als beeld en niet als een verhaal. Hierdoor neigen Braeckmans foto's vaak richting abstracties.

Specifieke werken

Begane grond - Zaal C

In deze zaal is een uitzonderlijk ensemble foto's te zien in combinatie met een tekst van de Belgische dichter Peter Verhelst. Uitzonderlijk in de zin dat het om een 'reeks' gaat (Braeckman werkt doorgaans niet in series) en dat ze een titel dragen (Braeckman geeft zijn foto's normaliter coderingen). De reeks *Sisyphus* (2005) bestaat uit foto's die Braeckman maakte

not mean much to the viewer, and consequently he is not guided in the experience of the image in any way. Braeckman wants his images to exist as images, not as stories. He considers titles to be too narrative. “It’s totally unimportant whether my photographs were made in New York or Shanghai or here in my home.” This reinforces the timeless character of many of the photographs.

Light

Light – or the lack of it – often plays a determining role in Braeckman’s photographs. The subtle transitions from black to grey to white are shown in a grainy twilight. Sometimes the flash is strongly reflected on a wooden plinth, a tiled floor or leather sofa. The reflection of the camera flash serves as a reference to the position of the photographer, who in this way reveals his physical presence when he takes the photograph, as though he is present in the image. The frontal flash reflections also emphasise the fact that Braeckman’s photographs are not an exact representation of reality. The artificial light reveals that the photograph is a photograph.

Texture

Although Braeckman often deliberately keeps the viewer guessing about what he /she can actually see in the dark photographs, he does actually reveal textures, surfaces and skin in sharp detail.

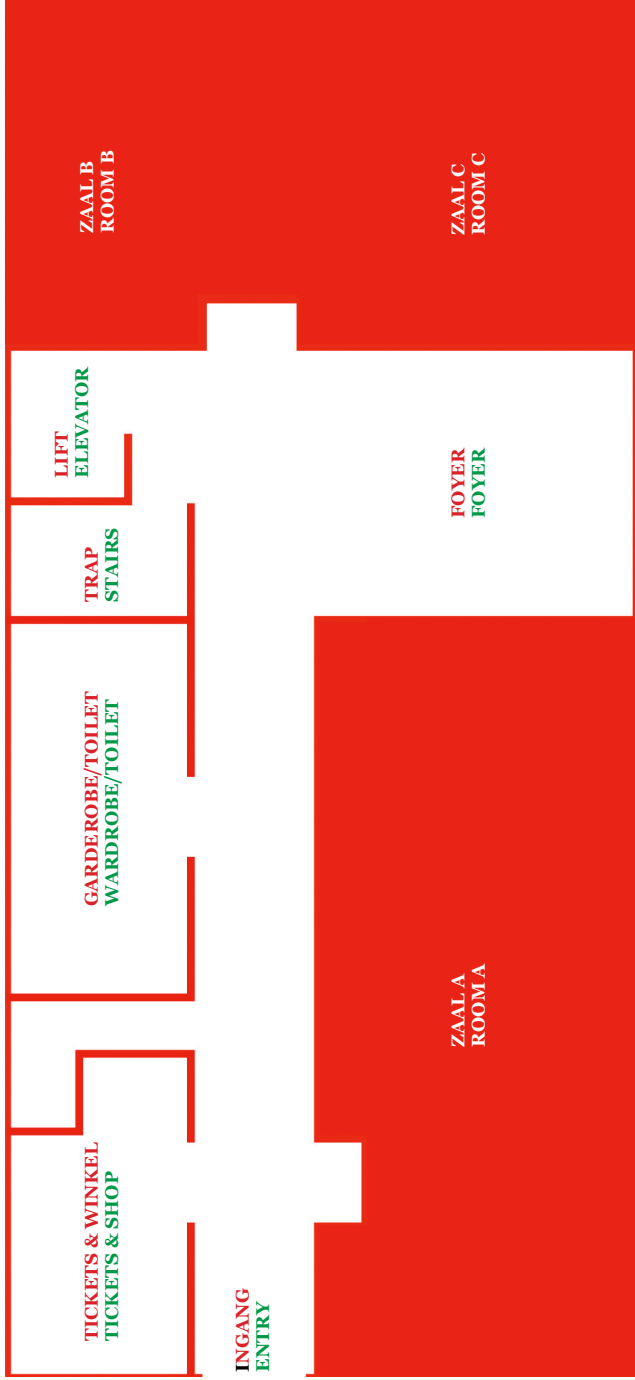
Braeckman is fascinated by these textures, not so much because of the story behind things like the bedspread or the carpet, but above all, because of its tactile effect. In his photography surfaces are almost tangible. His oeuvre is not so much concerned with what is represented as with how it is. The significance of the photograph lies in the image, not in the story that is told, and consequently Braeckman’s photographs often tend towards the abstract.

Specific works

Ground floor- Room C

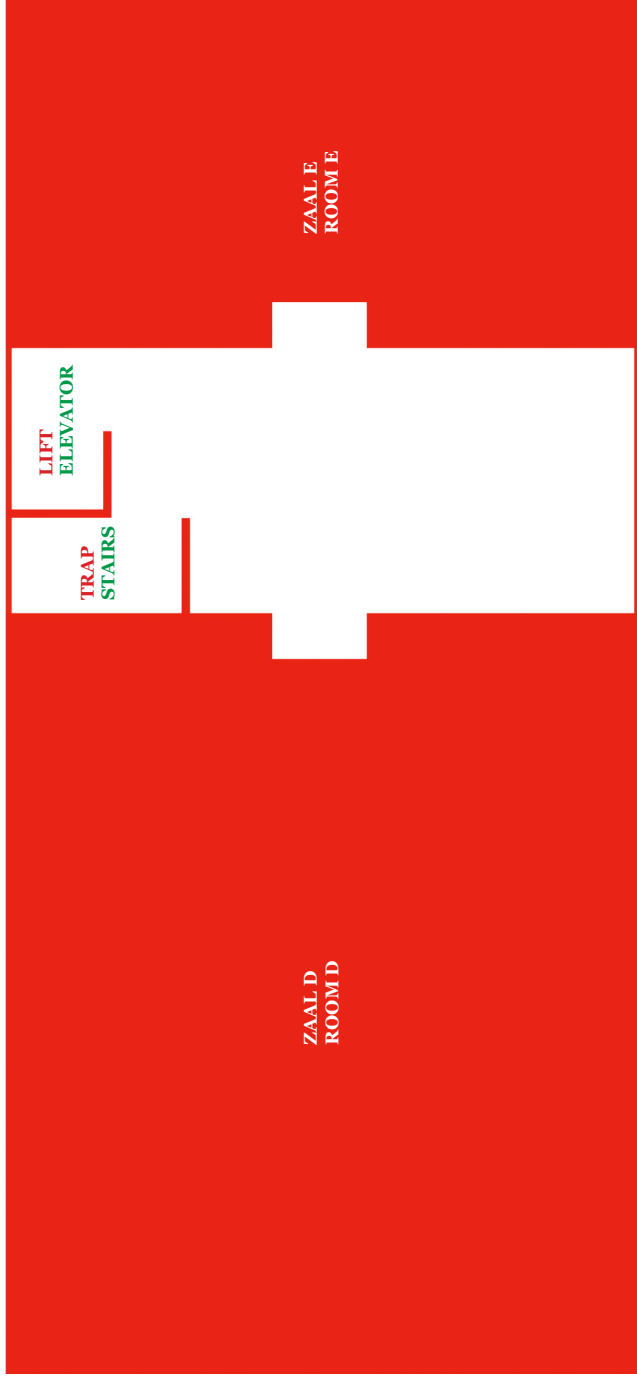
This room contains an exceptional group of photographs in combination with a text by the Belgian poet Peter Verhelst. It is exceptional in the sense that it concerns a series (in general Braeckman does not work in series) and that they have a title (normally Braeckman assigns his photographs a code). The Sisyphus series (2005) consists of re-photographs Braeckman made of erotic illustrations from magazines. The shadow of the camera falls across the image. In this way the moment at which the photograph was made is visible and the presence of the photographer is tangible. The title refers to the Greek myth which has immortalised the expression “the labours of Sisyphus”. Sisyphus betrays Zeus, the father of the Gods, who punishes him by sending him Death. Sisyphus has to roll a large marble rock uphill in the underworld, the realm of spirits, but every

BEL-ETAGE GROUND FLOOR

RESTAURANT MOES BEVINDT ZICH IN HET SOUTERRAIN
RESTAURANT MOES IS LOCATED IN THE BASEMENT

EERSTE VERDIEPING FIRST FLOOR

DE BIBLIOTHEEK BEVINDT ZICH OP DE TWEEDE VERDIEPING
THE LIBRARY IS LOCATED ON THE SECOND FLOOR

van erotische plaatjes uit tijdschriften. De schaduw van de camera valt over het beeld. Hierdoor is het moment waarop de foto is gemaakt zichtbaar en de aanwezigheid van de fotograaf voelbaar. Hierdoor lijkt Braeckman ook duidelijk te maken dat het foto's zijn. De titel refereert aan het Griekse mythologische verhaal dat ons de uitdrukking 'sisyfusarbeid verrichten' heeft gebracht. Sisyphus verraadt Zeus, de vader der goden, en deze straft hem door hem de Dood te sturen. In het schimmenrijk moet Sisyphus een groot stuk marmer een heuvel oprollen. Maar telkens wanneer hij bijna boven is, rolt de steen naar beneden en moet hij opnieuw beginnen.

Eerste verdieping - Zaal D:

Speciaal voor deze tentoonstelling heeft Braeckman uit zijn werk van de afgelopen 25 jaar een reeks foto's geselecteerd met een uniform hoofdmotief: het gordijn. Hoewel fotografen vaak in series een onderwerp uitwerken, heeft Braeckman zich daar altijd verre van gehouden. Braeckmans foto's zijn unieke op zichzelf staande beelden – in die zin verwant aan schilderijen – die onderling echter vele formele verbanden hebben. Het is voor het eerst dat Braeckman in een tentoonstelling zijn eigen oeuvre zo benadert en die verbanden expliciet zichtbaar maakt voor de bezoeker. Deze serie foto's lijkt een pars pro toto te worden voor Braeckmans gehele oeuvre, en voor zijn manier van werken die in het

teken staat van de verhulling en ambigüiteit. De foto's maken nieuwsgierig naar wat je juist niet ziet, naar wat verborgen blijft.

Eerste verdieping - Zaal E:

Film is een nieuwe piste in het werk van Braeckman waarin hij zich meer en meer thuis voelt. Zo liet hij in de 16 mm loop V.R – P.A. (2)-96 uit 2002 een losjes gehanteerde camera inzoomen op een beklemmende close-up van het gezicht van een vrouw. Hij maakte van een statisch beeld een dynamisch gegeven. Op uitnodiging van Louis Vuitton realiseerde Braeckman afgelopen jaar een mysterieuze film die zich laat lezen als een 'portret' van een gebouw – het hotel Zeemanshuis in Antwerpen – waarin kunstenaars als Luc Tuymans, Jan Fabre, A.F. Vandevorst en David Claerbout figureren. De film "Hemony" die nu is te zien in de Appel arts centre, is van een geheel andere aard. Het ontbreken van geluid in de opname van een monumentale kerkklok maakt de klok bijna fysiek aanwezig. Alsof je het gebeier lichamenlijk kunt ervaren zonder het te horen. Interessant detail: het gaat hier om de klok 'de Vrijheid' die hangt in de toren van de Oude Kerk in Amsterdam, op een steenworp afstand van de Appel.

time he has almost reached the top the rock rolls down and he has to start over.

First floor - Room D:

For this exhibition Braeckman specially selected a series of photographs from his work of the past 25 years that are connected by one zeitmotiv: curtains. Although photographers often develop a subject in a series, Braeckman has always avoided this to a great extent. His photographs are unique images which exist in their own right – in this sense they are related to paintings – although there are many formal connections between them. It's the first time that Braeckman has approached his own oeuvre in this way in an exhibition, explicitly revealing these connections to the visitor. This series appears a pars pro toto for the whole of Braeckman's oeuvre and his way of working, which is characterised by concealment and ambiguity. The photographs make the viewer curious about exactly what he or she cannot see, i.e., what remains hidden.

First floor - Room E:

Film is a new development in Braeckman's work, and it's a medium in which he feels increasingly at home. For example, in the 16 mm loop V.R – P.A. (2)-96 dating from 2002 a loosely handheld camera zooms in on an oppressive close-up of the face of a woman. He has turned a static image into a dynamic experience. Last year Louis

Vuitton invited him to make a mysterious film which can be interpreted as a portrait of a building, the Zeemanshuis Hotel in Antwerp, featuring artists such as Luc Tuymans, Jan Fabre, A.F. Vandevorst (An Vandevorst and Filip Arickx) and David Claerbout. The film now being screened in de Appel is entitled "hemony", a silent movie in which a church bell tolls. The lack of sound in the recording of a monumental church bell means that the bell almost has a physical presence, as though you can physically experience its tolling. The fact that this is the Freedom bell ("de Vrijheid"), which hangs in the tower of the Oude Kerk in Amsterdam, a stone's throw from de Appel arts centre, is an interesting detail.

CREDITS Dirk Braeckman
Courtesy of Zeno X
Copyright Dirk Braeckman

Eveneens te zien:

Begane grond Foyer O

Allard van Hoorn – Skies over Snaefell

Skies over Snaefell van Allard van Hoorn (NL, 1968) is een site-specifieke interventie in het nieuwe gebouw van de Appel. Zijn monumentale installatie van 5 x 9 meter met 1792 LED-lampen is te zien tot voorjaar 2013. Skies over Snaefell functioneert als een imaginaire reismachine en als een dynamisch portret van de berg Snaefell. De sculptuur is gekoppeld aan software die op internet voortdurend zoekt naar nieuwe beelden van de luchten boven de gletsjer/vulkaan Snaefell (heuvel van sneeuw) op IJsland, die zijn gemaakt en gepost zijn door anonieme toeristen, wetenschappers, bewonderaars en voorbijgangers. De software zet de foto's om in lichtpixels.

Snaefell is de plek waar schrijver Jules Verne zijn reis naar het middelpunt der aarde laat beginnen en waar de NASA haar astronauten trainde voor de eerste reis naar de maan. Snaefell is zowel een geliefde toeristische bestemming als een magische plek die een belangrijke rol speelt in de Noorse mythologie.

Door de New Age gemeenschap wordt de berg beschouwd als een van de zeven primaire energiebronnen van Moeder Aarde. Met dit laatste gegeven wordt een indirecte brug geslagen naar de geschiedenis van het pand dat in de jaren

tachtig functioneerde als de 'Kosmos', een esoterisch centrum voor spirituele ontwikkeling met meditatiezaal, sauna, blotevoetendisco en veganistisch restaurant.

Skies over Snaefell is mogelijk gemaakt door de genereuze ondersteuning van het Mondriaan Fonds en AkzoNobel Art Foundation.

Tweede etage Bibliotheek

De bibliotheek is toegankelijk op dinsdag en woensdag van 14.00-18.00 uur.

Sinds 1975 houdt de Appel een research- en referentiebibliotheek en een archief bij. De bibliotheek telt circa 10.000 titels en is evenals het archief sterk verbonden aan de geschiedenis van de Appel, de kunstenaars die er exposeerden en het Curatorial Programme. Ter gelegenheid van de tentoonstelling is er een selectie gemaakt van publicaties over Zarina Bhimji en Dirk Braeckman die u hier kan inzien op dinsdag en woensdag van 14.00-18.00.

Also on show

Ground Floor Foyer O

Allard van Hoorn – Skies over Snaefell

Skies over Snaefell serves as an imaginary travelling machine and as a dynamic portrait of the Snaefell mountain. In a constantly changing sequence it shows the skies above the glacier/volcano Snaefell (hill of snow) in Iceland which are continually downloaded from the internet. The computer software linked to the sculpture is constantly looking for new images of the skies above Snaefell, made and posted on the internet by anonymous tourists, scientists, admirers and passers by. The software converts the images into a constellation of pixels of light.

Snaefell is the place where the writer Jules Verne started his journey to the centre of the earth and where NASA trained astronauts for the first trip to the moon. Snaefell is both a popular tourist destination and a magical place which plays an important role in Norwegian mythology.

The place is seen by the New Age community as one of the seven primary energy sources of Mother Earth. This last aspect serves as an indirect bridge with the history of the premises, which served in the 1980s as the “Kosmos”, an esoteric centre for spiritual development with a meditation hall, a sauna, a barefoot discotheque and a vegan restaurant.

Skies over Snaefell is made possible with

the generous support of the Mondriaan Fund and the AkzoNobel Art Foundation.

Second Floor

Library

Open on Tuesdays and Wednesdays from 2 p.m. - 6 p.m.

De Appel has had a research and reference library and an archive since 1975. The library contains approximately 10,000 titles, and like the archive, has strong links with de Appel, the artists who have exhibited there and the Curatorial Programme. On the occasion of the exhibition, a selection has been made of the publications about Zarina Bhimji and Dirk Braeckman.

Nevenprogramma

Meer informatie over deze nevenactiviteiten is te vinden op de website www.deappel.nl

de tentoonstellingen door directeur Ann Demeester en de Zondagschool

- Tot en met 31 maart – dagelijks van 11 tot 22 u : in het souterrain van de Appel, bij Moes, is een documentaire te zien over het leven en werk van Dirk Braeckman uit de Belgische reeks Goudvis, portretten van spraakmakende Belgische kunstenaars.

- 29 november – 12 u tot 13 u : Schrijver en regisseur Peter Verhelst geeft een lunchrondleiding in de tentoonstelling van Dirk Braeckman.

Peter Verhelst (Brugge, 1962) is een Vlaams (Nederlandstalig) dichter, romancier en regisseur met wie Braeckman herhaaldelijk heeft samengewerkt. Zo inspireerde Braeckmans beelden Peter Verhelst tot het schrijven van de poëziebundel *Memoires van een luipaard* (2001) en werkten beiden samen de regie uit van het theaterstuk *Chemisch Insect* (2006).

- 6 februari 19 u tot 20 u 30 : een avond rondom het werk van Dirk Braeckman in samenwerking met FOAM. De kunstenaar zelf is aanwezig en wordt geïnterviewd door Marcel Feil, artistiek directeur van FOAM.

- 17 maart – 15 u – 17 u : Rondleiding in

De Appel on the side:

- Until 31 March – Daily from 11 am - 10 pm : At Moes, in the basement of de Appel, a documentary is shown about the life and work of Dirk Braeckman from the Belgian series Goudvis, portraits of high-profile Belgian artists.

- 29 November – 12 – 1 pm : Writer and director Peter Verhelst (BE) will give a special guided tour through the exhibition of Dirk Braeckman, including lunch at Moes. Peter Verhelst (Bruges, 1962) is a Flemish (Dutch language) poet, novelist and director with whom Braeckman has often collaborated. For example, Braeckman's images inspired Peter Verhelst to write the poetry anthology *Memoires van een luipaard* (Memories of a leopard) (2001), and they worked together on directing the play *Chemisch Insect* (Chemical Insect) (2006).

- 6 February 7 – 8:30 pm : An evening about the work of Dirk Braeckman, in collaboration with FOAM. The artist will be present and will be interviewed by Marcel Feil, artistic director at FOAM.

- 17 March – 3 – 5 pm : Sundayschool and guided tour through the exhibition by director Ann Demeester.

More information about these events can be found on the website www.deappel.nl

Colophon

Directeur/Curator: Ann Demeester

Productie / Production: Tony Hofman, Lara Hillebrants

Stagiaire / Intern: Agnes Winter

Marketing en / and PR: Marieke Itha

Opbouw / Technical realization: Sjoerd Tim en / and team

Teksten en redactie / Texts and editing: Gerbrand Korevaar, Ann Demeester

Vertaling / Translation: Tony Langham

Ontwerp / Design: Thonik

Print: De Beste Print BV

Dank aan / Thanks to: Gemeente Amsterdam, Ministerie van OCW / the Municipality of Amsterdam and the Ministry of Education, Culture and Science en/and Outset Netherlands.

outset.

Met bijzondere dank aan / Special thanks to: Sarah Bruyninckx, Jan Nonneman, Griet Teck, Sue Mac Darmid, Gwen Neumann, Jacqueline Grandjean (Oude Kerk), Jo Vermaercke en/and Bert Nap (beiardier / carillon player Oude Kerk)